

Hankkeen nimi:

Hyperlokaali julkaiseminen – paikallismedian uudet muodot

Myöntövuosi: 2016

Myönnetty summa: 100 000 €

Hanke alkoi 1.1.2017

Hanke päättyi: 28.2.2018

Hankkeeseen muualta saatu rahoitus:

Hankkeella ei ole ollut muuta rahoitusta. Helsingin yliopiston Svenska Social- och kommunalhögskolan (SSKH) on rahoittanut hanketta tarjoamalla sen käyttöön tutkimusapulaisia.

Vastuhenkilö:

Jaana Hujanen, Journalistiikan professori
Helsingin yliopisto, SSKH (jaana.hujanen@helsinki.fi)

Muut tutkijat/työryhmän jäsenet:

Dosentti, yliopistotutkija Katja Lehtisaari, Helsingin yliopisto, SSKH ja
Aleksanteri-instituutti, (katja.lehtisaari@helsinki.fi)

Dosentti, yliopistotutkija Carl-Gustav Lindén, Helsingin yliopisto, SSKH
(carl-gustav.linden@helsinki.fi)

Tutkimuspäällikkö Mikko Grönlund, Turun yliopisto, Brahea-keskus
(mikko.s.gronlund@utu.fi)

Yliopistonlehtori Henrika Zilliacus-Tikkanen, Helsingin yliopisto, SSKH
(henrika.zilliacus@helsinki.fi)

Tutkimusryhmään on kuulunut myös hankkeen ja SSKH:n palkkaamia tutkimusapulaisia sekä SSKH:n journalistiikan ja viestinnän opiskelijoita.

Tiivistelmä hankkeesta

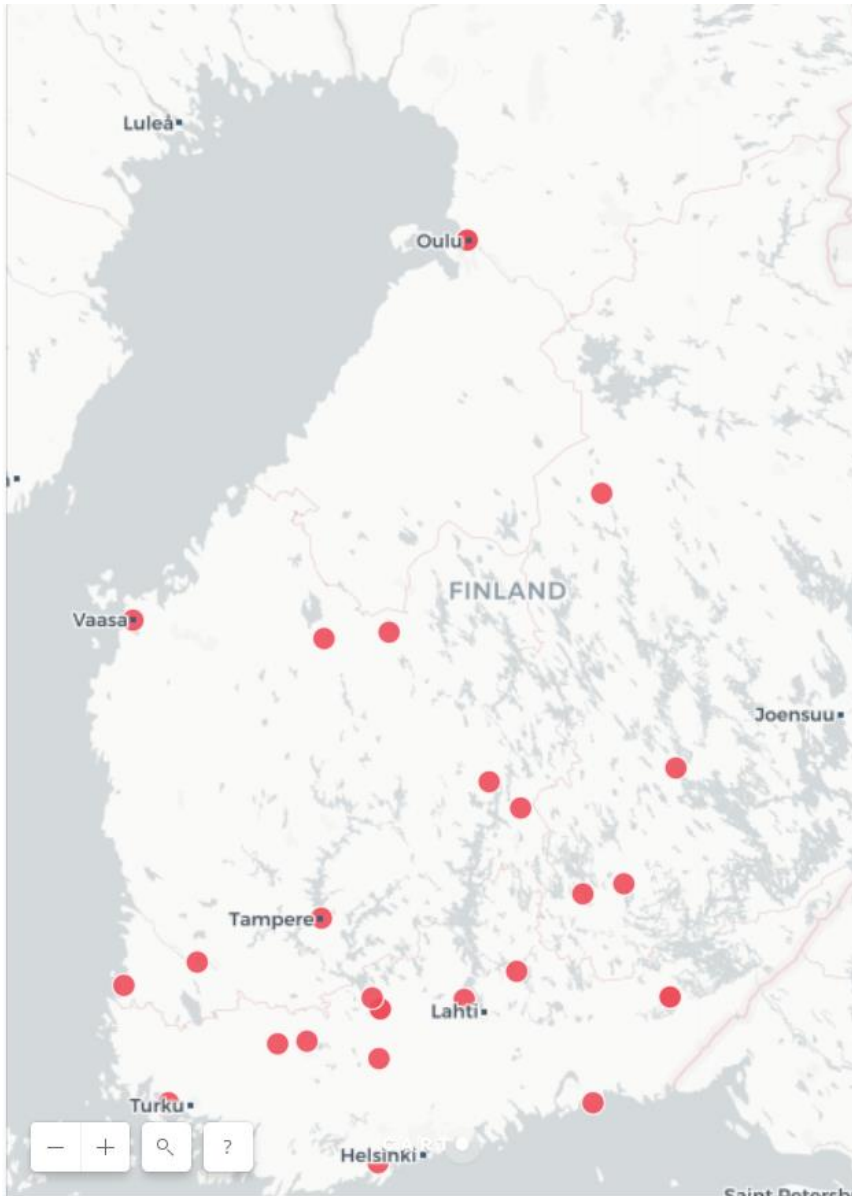
Hankkeessa ”Hyperlokaali julkaiseminen - paikallismedian uudet muodot” kartoitettiin hyperlokaalin median piirteitä ja kehittymistä Suomen muuttuvassa mediaympäristössä. Kyse on urauurtavasta tutkimuksesta, sillä aihetta ei ole aikaisemmin tarkasteltu suomalaisessa median ja viestinnän tutkimuksessa. Hyperlokaali media ymmärretään tutkimuksessa uudenlaisena paikallisen median ja julkaisemisen muotona, joka sijoittuu perinteisen median, sosiaalisen median sekä blogosfäärin väliin. Tutkimus lähtee siitä, että paikallismedian ja -journalismin muodot ja tila ovat olennaisia median tulevaisuudelle, ihmisten paikalliselle osallistumiselle sekä koko yhteiskunnalle: paikallinen journalismi on elintärkeä yhteiskunnallinen ja yhteisöllinen resurssi ja osa demokratian rakenteita. Hanke on otteeltaan kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen ja pohjaa laajaan koko Suomen kattavaan aineistoon. Tutkimusta varten on kerätty määrällistä tietoa tutkimushetkellä ilmestyvistä hyperlokaaleista julkaisuista. Laadullisesti ja case-tutkimusten avulla on selvitetty hyperlokaalin median sisältöjä, tekijöitä, tavoitteita sekä rahoitusmalleja.

Tutkimuksessa löydettiin Suomesta noin 30 hyperlokaalin median määritelmään sopivaa julkaisua. Hyperlokaalia julkaisemista tapahtuu erilaisilla alustoilla: painettu media, verkko, mobiili, sosiaalinen media, ja internet-tv. Hyperlokaali media on valtavirtamediaa fragmentoituneempi: erilaisia toimintatapoja on suuri määrä. Moninaisuudesta huolimatta hyperlokaalia mediaa yhdistävät tietyt tavoitteet ja ominaisuudet. Yhteisöorientoituminen ja ruohonjuuritason paikallisuus on yhdistävä piirre. Hyperlokaali julkaiseminen on sisällöltään usein paikallisempaa kuin perinteisen paikallismedian sisältö. Tyypillisesti hyperlokaali keskittyy rajatulle maantieteelliselle alueelle, ja tuo alue voi vaihdella naapurustosta kylään ja kunnan- tai kaupunginosaan. Toisin kuin perinteisessä uutismediassa, tekijät voivat koostua pelkästään amatööreistä tai harrastajista. Monen hyperlokaalin tekijän yhdistävä ominaisuus onkin voluntarismi – julkaisua tehdään vapaaehtoisesti. Joissain tapauksissa ammattitoimittajat ja harrastajat toimivat yhdessä.

Tutkimuksen valossa Suomessa on vain muutamia hyperlokaaleja julkaisuja, jotka maksavat tekijöille palkkaa tai palkkioita. Karkeasti näyttääkin, että suomalaiseen hyperlokaalin median kenttään sisältyy harvoja liiketoiminnallisesti orientoituneita ja kunnianhimoisia start up -hankkeita. Valtaosa hyperlokaaleista toimijoista on paikallisia henkilöitä ja yhteisöjä, joilla on muita pyrkimyksiä ja motiiveja. Yleinen motiivi on koetun uutisaukon täyttäminen, jos perinteinen media on vetäytynyt alueelta tai paikallinen raportointi alueelta on muuten vähäistä. Motiiviksi mainitaan useasti yhteisöllisyyden tai paikallisen identiteetin rakentaminen. Hyperlokaalin median kentässä on myös julkaisuja, jotka haluavat tuoda vaihtoehtoista tai riippumatonta näkökulmaa julkiseen keskusteluun. Taustalla on tällöin idealistiset motiivit, kuten demokratian edistäminen. Paikallisen elinvoimaisuuden tai liike-elämän elvyttäminen on joissakin tapauksissa taustamotiivi. Tämän ryhmän hyperlokaalit julkaisut tiedottavat paikallisista tapahtumista ja toimijoista sisältömarkkinointia ja journalismia yhdistävin keinoin.

Tutkimuksen valossa uudenlaisen paikallismedian tutkiminen kaipaa lisää resursseja. Olisi tärkeää selvittää etenkin sitä, miten sosiaalisen median ryhmät ja sovellukset, kuten Facebookin erilaiset paikalliset ryhmät, toimivat paikallisina journalistisina medioina.

Hankkeen yksi konkreettinen tulos on verkkoon rakennettu karttaporraali. Sitä varten tutkijat ovat koonneet ja päivittäneet yhdessä yleisön avulla tietoa hyperlokaaleista medioista. Kartassa on myös tieto Suomessa ilmestyvien sanoma-, kaupunki- ja ilmaislehtien toimitusten sijainneista. Jokaiselle toimitukselle on annettu sijainti postinumeron tarkkuudella. Näin kartta kertoo, miten lehtitoimitukset sijoittuvat maantieteellisesti suhteessa toisiinsa. Tulos on ainutlaatuinen kartoitus Suomen mediamaisemasta: (<https://blogs.helsinki.fi/hyperlokaali/>).

Hankkeen tavoite

Hankkeen tavoite oli kartoittaa, minkä verran, missä ja millaista hyperlokaalia julkaisemista Suomessa on, mitä sillä ymmärretään sekä suhteuttaa ja verrata hyperlokaalin median kehittymistä perinteisen paikallismedian tilanteeseen Suomessa. Tavoite oli myös selvittää, millaisia tavoitteita ja käytäntöjä hyperlokaalien julkaisujen tekijöillä on sekä millaisiin organisaatio- ja rahoitusmalleihin hyperlokaalien julkaisujen toiminta pohjaa. Tutkimuksen tavoite oli lisäksi rakentaa kaikille avoin karttaportaali keskeisistä tuloksista. Pyrkimykseen kuului niin ikään vahvistaa tutkijoiden ja alan toimijoiden vuorovaikutusta ja yhteistyötä.

Tavoitteen saavuttaminen (asteikolla 1–5):

Hankkeen em. tavoitteet saavutettiin ryhmän itsearvioinnin mukaan erinomaisesti (5).

Hankkeessa syntyneet tutkimusaineistot

- Puhelinhaastatteluihin ja täydentävään tiedonhakuun pohjaava kartoitus Suomessa ilmestyvistä hyperlokaaleista julkaisuista 2017.
- Hyperlokaalien medioiden tekijöille suunnattu verkkokyselytutkimus
- Hyperlokaalien medioiden tekijöiden laadullisia teemahaastatteluja (10)
- Pyöreän pöydän keskustelut (2) alan toimijoiden kanssa
- Verkkoon rakennettu avoin karttaportaali Suomessa toimivista hyperlokaaleista medioista sekä muusta paikallisesta ja alueellisesta mediasta (<https://blogs.helsinki.fi/hyperlokaali/2017/12/21/missa-kaikki-suomen-hyperlokaalit-mediat-sijaitsevat/>). Em. medioista syntyi päivitettävä tietokanta.

Aineistojen tallennuspaikka mahdollista jatkokäyttöä varten:

Aineistot on tallennettu asianmukaisesti Helsingin yliopiston SSKH:ssa.

Hankkeen julkaisut, artikkelit ja kirjoitukset (myös linkit)

Projektin sisällöstä ja etenemisestä on tiedotettu projektin aikana aktiivisesti kaikille avoimen blogin kautta: (<https://blogs.helsinki.fi/hyperlokaali/>). Blogissa on myös kerrottu tuloksista sekä mahdollistettu se, että lukijat voivat kommentoida ja täydentää hankkeessa kerättyjä tietoja.

Lehtisaari, Katja, Hujanen Jaana, Grönlund Mikko ja Lindén Carl-Gustav (forthcoming 2018/2019) Emerging forms of hyperlocal media. The case of Finland. *Nordicom Review* Special Issue Hyperlocal media in the Nordic region.

Lindén, Carl-Gustav, Hujanen Jaana ja Lehtisaari Katja (vierailevat toimittajat) (tulossa 2018/2019): *Nordicom Review* Special Issue Hyperlocal media in the Nordic region. <http://www.nordicom.gu.se/sv/aktuellt/nyheter/call-papers-nordicom-review-special-issue-0>

Hujanen, Jaana, Lehtisaari Katja, Grönlund, Mikko ja Lindén Carl-Gustav (forthcoming). Mapping and Defining Hyperlocal Media in Finland. A manuscript submitted to *Digital Journalism*.

Zilliacus, Henrika (2018/2019) Expanding or diversifying the definition of journalism? Implications of a local case study from an editorial and an audience perspective. *Nordicom Review*, Special Issue Hyperlocal media in the Nordic region. Submitted.

Lisäksi kansainvälisiä tieteellisiä artikkeleita on valmisteilla hyväksytyjen konferenssiesitysten pohjalta (ks. alla).

Esitelmät tieteellisissä konferensseissa

- Lehtisaari, Katja, Hujanen, Jaana, Grönlund Mikko ja Lindén Carl-Gustav (2017) Esitelmä *New Forms of Hyperlocal Media in Finland*, Nordmedia-konferenssi, Tampereen yliopisto 17.8.2017, Tampere.
- Zilliacus, Henrika (2017) Esitelmä *Case Lauttasaari – Old and New Hyperlocal Media on an Island*, Nordmedia-konferenssi, Tampereen yliopisto 17.8.2017.
- Hujanen, Jaana, Lehtisaari, Katja, Lindén, Carl-Gustav ja Grönlund, Mikko (2017) Kaksi ryhmän tutkijoiden vetämää kansainvälistä paneelia hyperlokaalista mediasta Nordmedia-konferenssi, Tampereen yliopisto 17.8.-18.8.2017, Tampere.
- Hujanen, Jaana, Lehtisaari Katja, Grönlund, Mikko ja Lindén Carl-Gustav (2017) Esitelmä *Mapping and Defining Hyperlocal Media in Finland*, The Future of Journalism Conference. Journalism in a post-truth age –conference, 14.9.2017. Cardiff University, Cardiff.
- Hujanen, Jaana, Lehtisaari Katja, Grönlund Mikko ja Lindén Carl-Gustav (2018) Esitelmä *Hyperlocal – Characteristics, Challenges and Hopes* Median ja viestinnän tutkimuksen päivät, 28.4.2018, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.
- Hujanen, Jaana, Lehtisaari Katja, Grönlund Mikko ja Lindén Carl-Gustav (2018) Esitelmä *Business Models, Audiences and Sustainability. Characteristics of Finnish Hyperlocal Publishing*, World Media Economics and Management Conference 6.-9.5.2018, Kapkaupunki, Etelä-Afrikka.
- Hujanen, Jaana, Lehtisaari Katja, Grönlund Mikko ja Lindén Carl-Gustav (2018/tulossa). Hyväksytty esitelmä *News for local audiences: Gaps in the horizon?* European Communication Conference ECREA, Lugano, Sveitsi 31.10–3.11.2018

Muut esitykset, luennot ja koulutukset:

Hankkeen kansainvälinen loppuseminaari *Business models of hyperlocal media*.
Päivälehdessä museo, Helsinki, 30.1.2018. Pääpuhujina Mary Walter-Brown News Revenue Hubista (USA) ja senior lecturer David Baines Newcastle'n yliopistosta (UK).

Jaana Hujanen ja Mikko Grönlund (2018). Esitelmä Hyperlocal media in Finland, hankkeen loppuseminaari Päivälehdessä museo, Helsinki, 30.1.2018.

Carl-Gustav Lindén (2018). Paneelikeskusteluun vetäminen ja siihen osallistuminen hankkeen loppuseminaarissa, Päivälehdessä museo 30.1.2018

Katja Lehtisaari (2018). Paneelikeskusteluun osallistuminen hankkeen loppuseminaarissa, Päivälehdessä museo 30.1.2018

Lehdistötilaisuus 30.1.2018, Päivälehdessä museo, Helsinki.

Hankkeen aikana on järjestetty kaksi vapaamuotoista pyöreän pöydän seminaaria. Ne pidettiin SSKH:n tiloissa 12.1.2017 ja 5.4.2017. Keskusteluihin kutsuttiin hyperlokaalin median tutkijoita ja käytännön toimijoita, kuten startup-yrittäjiä, rahoittajia ja hyperlokaaleissa medioissa työskenteleviä toimittajia/muita henkilöitä. Keskustelut mahdollistivat ajatustenvaihdon. Tutkijaryhmä sai käytännön toimijoilta kommentteja, palautetta ja ideoita hankkeen toteutukseen sekä omien ajatusten testaamiseen.

Hankkeen saama medianäkyvyys

Västra Nyland, Thomas Sundström 3.12.2017. ”Egentligen ingen överraskning”. Jutussa haastatellaan Jaana Hujasta. <https://www.vastranyland.fi/artikel/egentligen-ingen-overraskning/>

Yle Nyheter Västnyland, Petra Thilman 19.10.2017. ”Forskare: Lokaljournalistiken har en framtid - men journalister producerar inte allt. Jutussa haastatellaan Jaana Hujasta. <https://svenska.yle.fi/artikel/2017/10/19/forskare-lokaljournalistiken-har-en-framtid-men-journalister-producerar-inte-allt>.

Viisykkönen. Paavo Rantalainen 5.4.2017. ”Viisykkönen.fi mukana uuden median tutkimushankkeessa - Helsingin Sanomain säätiö rahoittaa.” Jutussa haastatellaan Jaana Hujasta ja Katja Lehtisaarta. www.viisykkonen.fi/uutiset/viisykkonenfi-mukana-uuden-median-tutkimushankkeessa-%E2%80%93-helsingin-sanomains%C3%A4%C3%A4ti%C3%B6-rahoittaa.

Suomen Lehdistö 2/2018, Riikka Virranta 14.3.2018. ”Aukkojen paikkaajat.” Laaja juttu Hyperlokaali julkaiseminen –hankkeesta ja sen keskeisistä tuloksista. Jutussa haastatellaan hankkeen tutkijoita.

Nopola News. ”Nopola News Suomen Lehdissä” 18.4.2018. Kyyjärven mediamyllärit, Aaro Toppinen.

http://www.nopolanews.fi/artikkelit/2018/04/tekniikka_ja_talous/5597/nopola_news_suomen_lehdistossa. Jutussa viitataan tutkimushankkeeseen ja Suomen Lehdistön sitä koskevaan juttuun.

Yleisradion TV-Nytt, Radio Vega ja Radio Östnyland. 30.1.2018. Hyperlokala medier i Svenskfinland. Jutussa viitataan projektin järjestämään seminaariin ja sen tuloksiin. <https://arenan.yle.fi/1-4273743>

Hankkeessa syntynyttä tietoa on käytetty lisäksi niin, että syntynyt karttaportaali on linkitetty Liikenne- ja viestintäministeriölle tehtyyn loppuraporttiin ”Media- ja viestintäpolitiikan nykytila ja mittaaminen”. Hanke on näin vaikuttanut suomalaisen mediapolitiikan nykytilan arviointiin ja kehittämissuunnitelmiin.